

הם האויבים באין ובוטחים בנצחוננו של שר צבאם, שהוא בשר ודם, צבאם,

ואתם אי אתם כן לא על בשר ודם אתם בוטחים,

ואתם באים בנצחוננו של מקום.

"כי ה' אלהיכם החולך עמכם להלחם לכם וגו'", זה מחנה הארון שהארון הולך עם מחנה ישראל שיוצא למלחמה, והלוחות בתוכו, הרי שהשכינה עמכם במחניכם:

פלשתים באו למלחמה בנצחוננו של גלית שבטחו בגבורתו,

מה היה סופו?

גמרא:

לסוף נפל בחרב ונפלו עמו.

שינינו במשנה: "ודבר אל העם" — בלשון הקדש.

בני עמון באו למלחמה בנצחוננו של שובך שהיה שר צבא של הדרעזר מלך עמון,

והוינן בה: מאי קאמר כיצד לומדים מהפסוק שדיבר בלשון הקודש.

מה היה סופו?

לסוף נפל בחרב ונפלו עמו.

כבי קאמר, כך הוא הלימוד, לומדים מגזירה שוה, שנאמר כאן לשון "ודבר"

(טו) בא"ד וז"ל: "ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה, וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא תעשה, שנאמר אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם". וכן כתב בספר המצוות (מצוה נח) וז"ל: "שהזהירנו מלירא מהאויבים בעת המלחמה ושלא נברח מפניהם אבל חובה עלינו להתגבר ולעמוד ולחזק כנגד העם האחר, וכל מי שיוסג אחור ויברח כבר עבר על לא תעשה והוא אמרו יתעלה "לא תערוץ מפניהם" ונכפלה זאת האזהרה ואמר "לא תראום וכו'"

מצווה, שאם יש איסור לירא מהאויבים לא יוסיפו השוטרים ויאמרו "מי האיש הירא ורך הלבב" שעובר הלאו יפרסם חטאו ויחזור. והקהילות יעקב (סי' ו') מדייק בדברי הרמב"ם ליישב כיצד אומרים השוטרים "מי האיש הירא ורך הלבב", שמדויק בדבריו שכל עצם האיסור ד"אל ירך לבבכם" אינו אלא בשעת התחלת המלחמה, אבל קודם המלחמה אין שום איסור לירא מלצאת למלחמה, ולכן אחר אמירת הכהן יספו השוטרים לדבר אל העם "מי האיש הירא ורך הלבב", משום שבשעה זו אין עדיין איסור לירא.

וכן הוא במאירי וז"ל: ואחר כך ממנין בני אדם לעמוד מאחורי המערכות וכו' וכל אחד נשען על קונו ואם חס ושלום מבהיל עצמו ומסבב אימה ויראה בלבו עובר בלא תעשה שנאמר "אל תיראו" וכו', משמע שדווקא בשעת מלחמה עובר בלא תעשה.

אבל הרמב"ן בספר המצוות (שם) השיג עליו שאינו עובר בלא תעשה וכתב שזו הבטחה לא